

Sortilèges de l'eau

het Zwitserse symbolisme

Félicien Rops
museum
24.06 ▶ 24.09.2017

- Persdossier
- **Félicien Rops museum.** Provincie Namen
- Tentoonstelling van 24 juni tot 24 september 2017

1. Voorstelling

Het symbolisme doet zijn intrede op het einde van de 19e eeuw in een klimaat van grondige en ingrijpende veranderingen en ontwikkelt zich in Europa als reactie op het materialisme, het positivisme en het realisme in de kunst. Het is doordrongen van spiritualiteit en tracht een gemoedstoestand, verbeelding of droom weer te geven. Het vloeibare element kon met al zijn poëtische variaties en mystieke suggesties niet anders dan een onuitputtelijke bron van inspiratie zijn voor de kunstenaars, vooral de Zwitserse dan, die sterk door de natuur beïnvloed zijn. Tegelijkertijd oppervlakkig of diep, ondoorzichtig of transparant, brekend of kalm, weerspiegelt het water het bivalente van het symbolisme, waarbij het balanceert tussen zwart pessimisme en idealisme.

Het symbolisme in Zwitserland ontwikkelt zich vanaf de jaren 1880. Kunstenaars zoals Ferdinand Hodler of Félix Vallotton genieten internationale erkenning dankzij hun deelname aan artistieke Salons in Parijs, zoals die van het Rose-Croix of het Salon des Indépendants. Tal van deze kunstenaars volgen een heel persoonlijke weg, tussen Zwitserse identiteit en Europese inbreng, waarbij ze ofwel in Zwitserland verblijven, ofwel in aangrenzende landen. Aan de hand van de diversiteit van de voorgestelde werken en hun auteurs, onthult de tentoonstelling de verschillende facetten van het Zwitserse symbolisme. Water is hierbij de invalshoek en het rijke thematische register ervan inspireerde schilders, beeldhouwers en keramisten.

Verschillende thema's rond water sturen deze ontdekking van de Zwitserse symbolisten. Met de stroom mee roepen de landschappen meerzichten op, levendige beken, stille vijvers en sensuele golven, terwijl de vrouw de bron van leven en emoties belichaamt. Tussen meditatie en grote verrukking onthullen de Zwitserse kunstenaars de kracht van de natuur die hen omringt en bezingen ze de poëzie van het symbool.

Tentoongestelde kunstenaars: Auguste Baud-Bovy, Ernest Biéler, Arnold Böcklin, Ferdinand Hodler, Auguste de Niederhäusern, Charles-Clos Olsommer, Alexandre Perrier, François de Ribaupierre, Albert Schmidt, Carlos Schwabe, Albert Trachsel, Félix Vallotton en James Vibert

2. Activiteiten

Zondag 2.07.2017

Gratis toegang tot het museum

11u: gratis rondleiding van de tentoonstelling

Info + reservatie (verplicht): 081/77 67 55 of

info@museerops.be

Donderdag 6.07.2017

Nocturne in het Rops museum: open tot 20u

18u30: concert van Sophie en Marie Hallynck, stukken

voor harp en cello

Info + reservatie (verplicht): 081/77 67 55 of info@museerops.be

Activiteit inbegrepen in het toegangsticket voor de tentoonstelling

Donderdag 3.08.2017

Nocturne in het Rops museum: open tot 20u

18u30: lezing-avond in het gezelschap van Jean Loubry, Annie

Godessart en Aurélien Dony, in samenwerking met het Maison

de la Poésie

Info + reservatie (verplicht): 081/77 67 55 of info@museerops.be

Activiteit inbegrepen in het toegangsticket voor de tentoonstelling

Zondag 6.08.2017

Gratis toegang tot het museum

11u: gratis rondleiding van de tentoonstelling

Info + reservatie (verplicht): 081/77 67 55 of info@museerops.be

Van maandag 21 tot vrijdag 25.08.2017

Entre deux eaux

Stage plastische kunst voor kinderen van 8 tot 12 jaar (max. 12)

Zeemeerminnen, zeemonsters en mythologische figuren nemen bezit van het atelier van het museum

Op het programma van deze verkwikkende stage: excursie naar het meer van Bambois en het Kasteel van Thozée, graveren en tekenen

Van 9u tot 16u. Prijs: 60 €

Info + reservatie (verplicht): 081/77 67 55 of info@museerops.be

Zondag 3.09.2017

Fête de la gratuité

Gratis toegang tot het museum

Kom naar het museum Félicien Rops voor een programma vol

emotie: 's ochtends is er een fietstocht in het spoor van Félicien

Rops, daarna een picknick in de tuin van het museum volgens de

formule «auberge espagnole», in de namiddag is er een gratis

rondleiding van de tijdelijke tentoonstelling en een gratis rondleiding

« 5 zintuigen »

Donderdag 7.09.2017

Nocturne in het Rops museum: open tot 20u

18u30: rondleiding van de tentoonstelling in het gezelschap van

Ingrid Beytrison Comina, commissaris van de tentoonstelling

Info + reservatie (verplicht): 081/77 67 55 of info@museerops.be

Activiteit inbegrepen in het toegangsticket voor de tentoonstelling

Zaterdag 9 & zondag 10.09.2017

Erfgoeddagen/ Opening van het cultureel seizoen

Gratis toegang tot het museum en gratis rondleidingen van de tentoonstelling

Verschillende culturele partners uit Namen openen hun deuren om het publiek te laten kennismaken met de programmatie van het nieuwe seizoen: tentoonstellingen, concerten, spektakels, activiteiten, enz.

Twee dagen in het teken van ontdekking en gezelligheid

Info + reservatie (verplicht): 081/77 67 55 of info@museerops.be

Voor al deze activiteiten,
reservatie verplicht: 081/77 67 55

Albert Schmidt, *Solitude*, s.d., olieverf op doek, 140 x 277 cm. Privé-collectie, Genève © Patrick Goetelen

3. Uittreksels uit de audiogids

Les Sortilèges de l'eau. Het Zwitserse symbolisme en Félicien Rops

Welkom op deze tentoonstelling gewijd aan het thema water, dit element van levensbelang dat de symbolisten over heel Europa zo graag hebben afgebeeld. De werken die je zal ontdekken, maken deel uit van een ruimer project dat van februari tot mei 2017 werd voorgesteld door de Fondation Pierre Arnaud in Lens in het Zwitserse Wallis. Dat project bracht meer dan 60 Franse, Belgische, Italiaanse, Duitse, Oostenrijkse en Zwitserse kunstenaars van het einde van de 19^e eeuw bijeen, van wie de werken allemaal het element water behandelen. In het kader van deze samenwerking met de Fondation Pierre Arnaud heeft het Rops museum ervoor gekozen enkel de Zwitserse kunstenaars voor te stellen. Hun exclusieve aanwezigheid doet de vraag rijzen of er al dan niet een symbolisme bestaat dat typisch is voor elk Europees land. Bovendien behandelen alle werken water als een decorelement of een symbool. Daardoor kan je beter begrijpen langs welke 2 hoofdlijnen de werken van deze kunstenaars uit het roerige fin de siècle tot stand kwamen.

Vorige winter waren de werken van Félicien Rops te zien in de Fondation Pierre Arnaud. Félicien Rops die schreef: "Ik voel te sterk de natuur, het is te mooi, schilders zijn dom en belachelijk, zichzelf kunstenaar noemen en trachten weer te geven wat je niet kan weergeven: de ziel en de natuur".

Vanaf 1874 vestigt hij zich in de Franse hoofdstad en hij verkondigt dat je "Parijs moet behandelen als een hartstochtelijke minnares & van tijd tot tijd weer de natuur moet intrekken, het bos in". Het is vooral in de kasteelhoeve in Thozée, bij het Naamse Mettet, dat Rops weer op krachten komt om te kunnen creëren. Zodra hij op het platteland is en zijn potloden en droge etsnaald heeft opgeborgen, wordt Rops schilder, zolang zijn vakantie duurt, en neemt hij zijn kleurdoos en penselen mee in de open lucht. "De regens van de voorbije zomer hebben de drassige aanblik van het bos van Mettet nog versterkt, de grote boomstammen in de waterplassen zien er uit als slapende krokodillen", zegt hij. Het is deze kalme en inspirerende natuur die hij meermaals afbeeldt met het meer van Bambois, dat zich op enkele honderden meters van het kasteel bevindt.

Voor Félicien Rops is de nabijheid van water essentieel en van levensbelang. De Maas, de Seine, het meer van Bambois en de Noordzee waren wederkerende thema's in zijn schilderkunst als plaatsen van ontspanning, van sport, maar ook van inspiratie.

Wanneer hij in zijn tekeningen zinspeelt op het element water, is het natuurlijk de vrouw die hij afbeeldt. De zeemeermin, half-vrouw, half-vis, aantrekkelijk schepsel dat matrozen betovert, verschijnt uit het water en toont zich in al haar wulpsheid aan de kijker.

Auguste Baud-Bovy, Harmonie du soir, dit *Sérénité*

In dit landschap harmoniëren de purperen tonen van de wolken en de aarde, terwijl de hemel en het uitgestrekte water dezelfde kleurtonen delen.

Dit zicht van bovenuit op het meer van Genève is natuurlijk wel topografisch te herkennen. Maar de synthetische massa natuurelementen die baden in het gouden avondlicht, richten de blik in de verte, naar een punt waar hemelblauw en water samenvloeien, omgeven door de laatste zonnestralen, en zo de idee van oneindigheid oproepen.

De indeling van het reële die we in dit werk te zien krijgen, wordt aldus omgeven met een symbolisch aura. Het nodigt uit tot een streven naar iets dat de vormen overstijgt, wat de symbolistische landschapschilders zo dierbaar is.

De natuur wordt een hulpmiddel bij de zoektocht naar vormen en kleuren waarmee je eeuwige waarden en diepgaande emoties van het menselijk bestaan kan oproepen.

Zonder terug te grijpen naar bepaalde vormelijke middelen van het symbolisme roept Auguste Baud-Bovy een ideale inhoud op, ook al heeft zijn landschap een realistische uitstraling: de harmonie tussen mens en natuur. In dit streven naar idealiteit krijgt het Zwitserse landschap de betekenis van een goed bewaard Arcadië. Allegorie en landschap, ideaal en realisme verworden hier samen tot een poëtische weergave, te vergelijken met deze éénwording aan de horizon van hemel en meer.

Ferdinand Hodler, *La source*

Aan de bron is elke rivier fijn. Het is een dun zilver straaltje dat zijn weg zoekt te midden van steenachtige spleten alvorens te zwellen onder het effect van regens en zijrivieren. Is het dat wat Ferdinand Hodler ons heeft willen duidelijk maken in deze allegorie? Alsof het erom ging de stroomgebiedskaart van dit water af te beelden, waarvan de opvallende vrouwelijke figuur de metafoor is. De rivier zou dan zijn bron in de bergen hebben, daar waar zich het hoofd bevindt, alvorens de vlakte te bereiken, waar haar voeten verankerd zijn. Maar we hebben het misschien bij het verkeerde eind.

Het symbolisme van Ferdinand Hodler wordt gekenmerkt door de zoektocht naar een verloren harmonie tussen Mens en natuur. De vrouw speelt hier een centrale rol in. Ze is een spirituele heldin die deze relatie belichaamt en bezingt met de harmonische gratie van haar gebaren. Hier is zij bron van water en van leven zowel voor de natuur als voor de man. En dit werk lijkt wel de essentie zelf van het symbolisme van Hodler, dat onophoudelijk bewuste banden weeft tussen ons en de wereld om ons heen.

4. Beschikbare foto's

Félix Vallotton, *Petite figure nue de dos*, 1907, olieverf op hout, 46 x 31 cm. Association des Amis du Petit Palais, Genève © François Bertin, Grandvaux

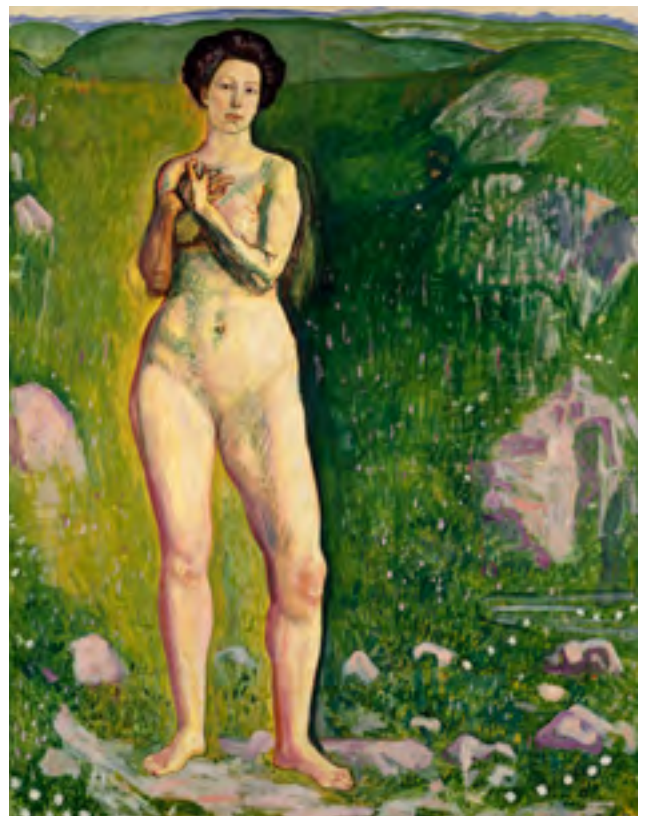
François de Ribaupierre, *Chant des esprits sur les eaux*, 1909, olieverf op doek, 70 x 160 cm. Privé-collectie © François Bertin Grandvaux

Auguste Baud-Bovy, *Sérénité*, vers 1896, olieverf op doek, 89,5 x 117 cm. Paris, musée d'Orsay, gift van de kunstenaar, 1898 © Musée d'Orsay, Dist. RMN-Grand Palais / Patrice Schmidt

Alexandre Perrier, *Le Salève*, 1916, olieverf op doek, 82 x 116 cm. Privé-collectie © SIK-ISEA, Zürich

Ferdinand Hodler, *La Source*, 1904-1910, olieverf op doek, 130 x 100 cm. Privé-collectie, Suisse

5. Het Félicien Rops museum. Provincie Namen

Het museum, dat zich in het oude centrum van Namen bevindt, stelt het leven en werk van Félicien Rops voor van het begin van zijn carrière als karikaturist tot zijn meer gewaagde werken.

Félicien Rops werd geboren in 1833 en stierf in 1898 en beleefde de 19de eeuw, een periode die gekenmerkt wordt door de industriële revolutie, een evolutie van waarden en normen en de Moderniteit die plaats maakt voor het Symbolisme in de kunst.

Het museum wil een plaats zijn waar het temperament van deze uitzonderlijke kunstenaar tot uiting kan komen. Het parcours van de permanente collectie biedt een volledig overzicht van het werk van Rops in al zijn diversiteit: het begin van zijn carrière met sociale satire en karikaturen, lithografieën, de samenwerking met Baudelaire, het leven in Parijs, de opkomst van de gravures en de alom aanwezigheid van de vrouw, het erotische, de banden met de literaire wereld, zijn reizen, enz. ...

Naast de permanente collectie, stelt het museum ook tijdelijke tentoonstellingen voor die thema's aansnijden als de 19de eeuw, de gravure, hedendaagse Belgische en buitenlandse etsers / kunstenaars, enz. Het museum biedt eveneens verschillende pedagogische animaties aan.

6. Praktische informatie

24/06 - 24/09/17

Provincie Namen

rue Fumal, 12 - 5000 Namen

T.081/ 77 67 55 // facebook.com/museerops

www.museerops.be // info@museerops.be

www.ropslettres.be

Open van dinsdag tot zondag van 10u tot 18u

Open op maandag in juli en augustus

Nocturne (tot 20u), elke 1^e donderdag van de maand

Vaste collectie : 3€ / 1,50€

(korting) / 1€ (schoolgroepen)

Tijdelijke tentoonstelling: 3€ / 1,50€ (korting) / 1€ (schoolgroepen)

Combiticket: 5€ / 2,50€ (korting) / 1,50€ (schoolgroepen)

Gratis: jonger dan 12 jaar, Artikel 27 en elke 1e zondag van de maand

Rondleiding: 1h, 40€ + toegang tot de tentoonstelling (25 personen max.)

Reservatie rondleidingen: 081/77 67 55

- Perscontact: Valérie Minten
- Tél. : +32 (0) 81 775 370
- valerie.minten@province.namur.be

Catalogus onder leiding van Ingrid Beytrison Comina, teksten van Véronique Carpiaux, Ingrid Beytrison Comina, Christophe Flubacher, Denis Laoureux, Jean-David Jumeau-Lafond, 176 pag., 130 illustraties, ed. Favre, Lausanne. Prijs: 29€.

Aarzel niet het geleid bezoek van de tentoonstelling gratis te downloaden via uw smartphone of het te beluisteren met een gratis Ipod beschikbaar aan het onthaal.

